

Wychowanie do życia w rodzinie

**- wybrana literatura do programu kursu kwalifikacyjnego
przygotowującego do prowadzenia zajęć "Wychowania do życia w rodzinie"
na poziomie szkoły podstawowej**

A. Podstawy wychowania do życia w rodzinie (antropologiczne, etyczne, socjologiczne, prawne).

1. Adamski F., *Rodzina : wymiar społeczno-kulturowy*, Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2002.
2. Adamski F. (red.), *Wychowanie w rodzinie*, Wydaw. Petrus, Kraków 2010.
3. Adamski F. (red.), *Wychowanie osobowe*, Wydaw. Petrus, Kraków 2011.
4. Bębas S., Jasiuk E. (red.), *Prawne, administracyjne i etyczne aspekty wychowania w rodzinie. T. 1-2*, Wyższa Szkoła Handlowa, Radom 2011.
5. Chyrowicz B., *Bioetyka : anatomia sporu*, Społeczny Instytut Wydaw. Znak, Kraków 2015.
6. Dyczewski L. (red.), *Małżeństwo i rodzina w nowoczesnym społeczeństwie*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2007.
7. Dzwonkowska-Godula K., *Tradycyjnie czy nowocześnie? : wzory macierzyństwa i ojcostwa w Polsce*, Wydaw. UŁ, Łódź 2015.
8. Głazewski M., Muchacka B., *Dobro i zło w wychowaniu dziecka. T. 1, Ku dobru; T. 2, Przeciw złu*, Oficyna Wydaw. "Impuls", Kraków 2017.
9. Grzybek G., *Etos życia : wychowanie do małżeństwa w założeniach etyki rozwoju*, Wydaw. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2015.
10. Holeksa J., *Rodzina : między biologią a teologią*, Wydaw. Petrus, Kraków 2015.
11. Hołub G., *Problem osoby we współczesnych debatach bioetycznych*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2010.
12. Jaroszevska-Choraś D., Kilińska-Pękacz A., Wedeł-Domaradzka A., *Rodzina i prawo*, Wydaw. UKW, Bydgoszcz 2017.
13. Karwatowska M., *Uczeń w świecie wartości*, Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2010.
14. Kotlarska-Michalska A. (red.), *Dysfunkcje rodziny*, Wydaw. Naukowe UAM, Poznań 2011.
15. Kowalski M., Kmieciak B., *Bioetyka : między prawem a pedagogiką : analizy i refleksje*, Oficyna Wydaw. "Impuls", Kraków 2016.

16. Kwak A., *Rodzicielstwo : między domem, prawem, służbami społecznymi*, Wydaw. Akademii Pedagogiki Specjalnej, Warszawa 2008.
17. Kwak A., *Rodzina w dobie przemian : małżeństwo i kohabitacja*, "Żak", Warszawa 2005.
18. Łęcicki G., *Małżeństwo i rodzina w nauczaniu oraz doświadczeniu Kościoła*, Wydaw. Diecezjalne i Drukarnia, Sandomierz 2011.
19. Czerepaniak-Walczak M., Madalińska-Michalak J., Śliwerski B. (red.), *Ku życiu wartościowemu : idee, koncepcje, praktyki. T. 1, Idee, koncepcje; T. 2, T. 2, Koncepcje, praktyki*, Oficyna Wydaw. "Impuls", Kraków 2018.
20. Muszyński W. (red.), *Rodzina jako wartość : wzory - modele – redefinicje*, Wydaw. Adam Marszałek, Toruń 2015.
21. Różycka E. (red.), *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku. Tom V. R – St., „Żak”*, Warszawa 2006. [Rodzina / F. Adamski, s. 306 – 311; Rodzina – formy i warunki funkcjonowania / A. Kwak, s. 311 – 321; Rodzina – podstawowe funkcje / M. Winiarski, s. 321 – 327; Rodzina migracyjna / Wioletta Danilewicz, s. 332-336; Rodzina toksyczna / U. Gruca-Miąsik, s. 351-355; Rodzina wiejska / J. Domalewski, s. 371 – 373; Rodzina wielkomiejska / R. Doniec, s. 373 – 386; Rodzinna socjalizacja / F. Adamski, s. 393 - 396; Socjologia rodziny / A. Kwak, s. 826 – 835].
22. Rudaś-Grodzka M. (red.), *Encyklopedia gender : płęć w kulturze*, Wydaw. Czarna Owca, Warszawa 2014.
23. Szok N., Terlecki R., *Prawo rodzinne i opiekuńcze : praktyka, orzecznictwo, kazusy*, Wydaw. C. H. Beck, Warszawa 2019
24. Szlendak T., *Socjologia rodziny : ewolucja, historia, zróżnicowanie*, Wydaw. Naukowe PWN, Warszawa 2010.
25. Tyszka Z. (red.), *Rodzina w czasach szybkich przemian*, Wydaw. Naukowe UAM, Poznań 2002.
26. Wieczorek W., *Gender : spojrzenie z różnych perspektyw*, Wydaw. Szkoły Wyższej Przymierza Rodzin : Katolicka Agencja Informacyjna, Warszawa 2015.
27. Żywczok A., *Ku afirmacji życia : pedagogiczne podstawy pomyślnej egzystencji*, Wydaw. Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2011.

B. Zagadnienia biomedyczne.

1. Bielańska - Osuchowska Z., *Jak zaczyna się życie człowieka*, PWN, Warszawa 1994.
2. Cantelmi T., Cacace C., Pittino A. (red.), *Przerwane macierzyństwo : psychiczne skutki aborcji*, Instytut Wydawniczy „Pax”, Warszawa 2013.
3. Montanella A., *Biologia rozrodu człowieka*, Wydział Nauk Medycznych PAN, Warszawa 1994.
4. Ejtminowicz N., Urban K., Zięba A., (red.), *Ekologia prokreacji : vademecum*, Polskie Stowarzyszenie Obrońców Życia Człowieka, Kraków 2016.
5. Fijałkowski W., *U progu rodzicielstwa*, "Tum", Wrocław 2003.
6. Hirnle L. (red.), *Ginekologia dziecięca i dziewczęca*, Wydaw. Lekarskie PZWL, Warszawa 2020.
7. Hunt C., Fogle M., *Ciąża z klasą : fachowy przewodnik po ciąży, porodzie i całej reszcie*,

Wydaw. Agora, Warszawa 2018.

8. Jaczewski A. (red.), *Biologiczne i medyczne podstawy rozwoju i wychowania*, „Żak”, Warszawa 2003.
9. Kaye P., *Płodność, niepłodność, bezpłodność*, Wydaw. Lekarskie PZWL, Warszawa 2009.
10. Kornas-Biela D., *Pedagogika prenatalna : nowy obszar nauk o wychowaniu*, Wydaw. KUL, Lublin 2009.
11. Kubiak-Szyborska E., Zając D., Krause E., Nawrot-Borowska M., *Dojrzałość i dojrzewanie : kategorie, atrybuty, konteksty*, Wydaw. Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2018.
12. Kuczyński W. (red.), *Biologia rozrodu oraz zdrowie reprodukcyjne człowieka*, Polskie Towarzystwo Ginekologiczne, Białystok 2004.
13. Radwana J., Wołczyński S. (red.), *Niepłodność i rozród wspomagany*, Termedia Wydawnictwa Medyczne, Poznań 2011.
14. Rostowska T., Lewandowska-Walter A., *Małżeństwo i rodzicielstwo a zdrowie*, Wydaw. Adam Marszałek, Toruń 2012.
15. Soniewicka M., *Selekcja genetyczna w prokreacji medycznie wspomaganiej : etyczne i prawne kryteria*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2018.
16. Terlikowski T., *Czego księża nie powiedzą Ci o antykoncepcji?*, Wydaw. Polskiej Prowincji Dominikanów "W drodze" , Poznań 2018.
17. *Upragnione potomstwo : historie par, które pokonały niepłodność naprotechnologią*, Pro Life Clinic, Poznań 2017.
18. Wolański N., *Rozwój biologiczny człowieka : podstawy auksologii, gerontologii i promocji zdrowia*, Wydaw. Naukowe PWN, Warszawa 2005
19. Woynarowska B., Kowalewska A., Izdebski Z.; współprac. Woynarowska M., *Biomedyczne podstawy rozwoju i edukacji*, Wydaw. Naukowe PWN, Warszawa 2021.

C. Zagadnienia seksuologiczne.

1. Augustyn J., *Integracja seksualna : przewodnik w poznawaniu i kształtowaniu własnej seksualności*, Wydaw. WAM, Kraków 2004.
2. Augustyn J., *Wychowanie seksualne w rodzinie i w szkole*, Wydaw. WAM, Kraków 2008.
3. Babik M. (red.), *Zachowania seksualne uczniów na terenie szkoły*, Wydaw. WAM, Kraków 2009.
4. Baczała D., *Intymność - rozwój – edukacja*, Wydaw. Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2019.
5. Bieńko M., Izdebski Z., Wąż K., *Edukacja seksualna w polskiej szkole : perspektywa uczniów i dyrektorów*, Difin, Warszawa 2016.
6. Chomczyńska-Rubacha M., *Płeć i szkoła : od edukacji rodzajowej do pedagogiki rodzaju*, Wydaw. Naukowe PWN, Warszawa 2011.
7. Dziewiecki M., *Cieleśność, płciowość, seksualność*, Wydaw. „Jedność”, Kielce 2009.
8. Gathen K., Kuhl A., *Odpowiedz mi! : dzieci pytają o intymne sprawy*, Wydaw. Dwie Siostry, Warszawa 2018 .
9. Jaczewski A., *Seksualność dzieci i młodzieży : pół wieku badań i refleksji*, Difin, Warszawa 2014.

10. Jąderek I., *Seksolatki : jak rozmawiać z młodzieżą o seksie?*, Wydaw. Naukowe PWN, Warszawa 2016.
11. Korzeniewska J., *Rozmowy z dzieckiem : proste odpowiedzi na trudne pytania*, Wydaw. RM, Warszawa 2014.
12. Lew-Starowicz Z., Przyłuska-Fiszler A., Stusiński J., *Normy i kontrowersje etyczne w seksuologii*, Gdańskie Wydaw. Psychologiczne, Sopot 2015.
13. Maciejewski T., Filipp E. (red.), *Ginekologia wieku rozwojowego*, Medical Tribune Polska, Warszawa 2015.
14. Obuchowska I, Jaczewski A., *Rozwój erotyczny*, „Żak”, Warszawa 2002.
15. Rutkowski M., *Kiedy powstaje istota ludzka? : aborcja i doświadczenia na zarodkach*, Towarzystwo Autorów i Wydaw. Prac Naukowych Universitas, Kraków 2013.
16. Ryś M., *Dylematy dotyczące ludzkiej płodności*, Instytut Papieża Jana Pawła II, Warszawa 2015.
17. Stein A., *Nowe wychowanie seksualne*, Wydaw. Mamina - Grupa Wydaw. Relacja, Warszawa 2018.
18. Wojcik E., *Jak rozmawiać z dzieckiem o seksualności*, Instytut Wydawniczy "Pax", Warszawa 1998.
19. Wołosik A., Majewska E., *Napastowanie seksualne : głupia zabawa czy poważna sprawa?*, Difin, Warszawa 2011. - Książka adresowana do nauczycieli, wychowawców, pedagogów i psychologów szkolnych.

D. Zagadnienia psychologiczno - pedagogiczne.

1. Bakiera L., Harwas-Napierała B., *Wzory osobowe w rozwoju człowieka*, Wydaw. Naukowe UAM, Poznań 2016.
2. Bonisławska E. A., *Wielodzietność we współczesnych rodzinach polskich*, Wydawnictwo Naukowe Scriptorium, Poznań ; Opole 2010.
3. Celińska-Miszczuk A., Wiśniewska L. A., *Macierzyństwo : szanse i ograniczenia : perspektywa psychologii osoby*, Difin, Warszawa 2017.
4. Chomczyńska-Rubacha M., *Płeć i szkoła : od edukacji rodzajowej do pedagogiki rodzaju*, Wydaw. Naukowe PWN, Warszawa 2011.
5. Driscoll D. W., *Tacierzyństwo : zostajesz tatusiem i wszystko się zmienia*, Wydaw. WAM, Kraków 2012.
6. Frączek Z., *Wybrane problemy pedagogiki rodziny*, Wydaw. Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2010.
7. Garbula J. M., Zakrzewska A., Sawczuk W. *Świat rodziny : perspektywa interdyscyplinarna : wobec trwania i zmiany*, Wydaw. Adam Marszałek, Toruń 2013.
8. Gottman J. M., Silver N., *Siedem zasad udanego małżeństwa*, Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2014.
9. Gryszkiewicz M. B., *Instynkt ojcowski u mężczyzn homo- i biseksualnych*, Warszawska Firma Wydawnicza, Warszawa 2012.
10. Janicka I., Liberska H. (red.), *Psychologia rodziny*, Wydaw. Naukowe PWN, Warszawa 2014.

11. Janke A. W., *Pedagogika rodziny na progu XXI wieku : rozwój, przedmiot, obszary refleksji i badań*, Wydaw. Edukacyjne "Akapit", Toruń 2004.
12. Kawula S., Brągiel J., Janke A. W., *Pedagogika rodziny : obszary i panorama problematyki*, Wydaw. Adam Marszałek, Toruń 2006.
13. Kliszek E., *Rodzina wobec zagrożeń, rodzina wobec szans : socjopsychopedagogika rodziny studium rodziny pełnej*, Difin, Warszawa 2019.
14. Kornas-Biela D., *Pedagogika prenatalna : nowy obszar nauk o wychowaniu*, Wydaw. KUL, Lublin 2009.
15. Kościelska M., *Odpowiedzialni rodzice : z doświadczeń psychologa*, Oficyna Wydaw. "Impuls", Kraków 2011.
16. Kulesza M., *Rodzinne zasoby w pedagogice społecznej i praktyce psychopedagogicznej*, Difin, Warszawa 2017.
17. Liberska H., Trempała J. (red.), *Psychologia wychowania : wybrane problemy*, PWN, Warszawa 2020.
18. Płopa M., *Psychologia rodziny : teoria i badania*, Oficyna Wydaw. "Impuls", Kraków 2015.
19. Rostowska T. (red.), *Psychologia rodziny : małżeństwo i rodzina wobec współczesnych wyzwań*, Difin, Warszawa 2009.
20. Ryś M., *Psychologia małżeństwa w zarysie*, Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej, Warszawa 1999.
21. Schaffer H. R. *Psychologia rozwojowa : podstawowe pojęcia*, Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010.
22. Sieradzka-Baziur B., *Pedagogika rodziny na początku XXI wieku w świetle pojęć i terminów*, Wydaw. Naukowe Akademii Ignatianum, Kraków 2018.
23. Sosnowski T., *Ojciec we współczesnej rodzinie : kontekst pedagogiczny*, Wydaw. Akademickie "Żak", Warszawa 2011.
24. Sujak E. *Kontakt psychiczny w małżeństwie i rodzinie*, Wydaw. Rubikon, Kraków 2007.
25. Sujak E., *Rozważania o ludzkim rozwoju*, Wydaw. "Gaudium", Lublin 2006.
26. Sujak E., *żyć lepiej*, Wydaw. KB Studio, Lubliniec 2015.
27. Szymanik-Kostrzewska A., *Dziecko jako projekt rodzicielski?*, Difin, Warszawa 2016.
28. Trempała J. (red.), *Psychologia rozwoju człowieka : podręcznik akademicki*, Wydaw. Naukowe PWN, Warszawa 2016.
29. Tryjarska B. (red.), *Bliskość w rodzinie : więzi w dzieciństwie a zaburzenia w dorosłości*, „Scholar”, Warszawa 2010.
30. Włodarski Z., Matczak A., *Wprowadzenie do psychologii*, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1998.

E. Metodyka i dydaktyka przedmiotu.

1. Arends R., *Uczymy się nauczać*, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 2002.
2. Chomczyńska-Miliszkiwicz M., *Podróż w nieznanne : o miłości, seksie i rodzinie : scenariusze zajęć*, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne S.A, Warszawa 1999.
3. Charczuk B., *Szkoła dialogu : scenariusze i prezentacje multimedialne na spotkania z rodzicami*, „Rubikon”, Kraków 2015.

4. Charczuk B. (red.), *Wygrajmy młodość : scenariusze zajęć wychowawczych i prorodzinnych dla uczniów gimnazjum*, „Rubikon”, Kraków 2009.
5. Charczuk B. (red.), *Wygrajmy razem : “Wychowanie do życia w rodzinie” : scenariusze zajęć dla szkoły podstawowej i specjalnej*, „Rubikon”, Kraków 2003.
6. Dzierzgowska I, Kotowska M., *Jak uczyć metodami aktywnymi*, "Fraszka Edukacyjna", Warszawa 2007.
7. Faber A., Mazlish E., *Jak być rodzicem, jakim zawsze chciałeś być*, Media Rodzina, Poznań 2015.
8. Faber A., Mazlish E., *Jak mówić do nastolatków, żeby nas słuchały - jak słuchać, żeby z nami rozmawiały*, Media Rodzina, Poznań 2016.
9. Gordon T., *Wychowanie bez porażek w praktyce*, Instytut Wydaw. „Pax”, Warszawa 2016.
10. Koźmińska I., Olszewska E., *Z dzieckiem w świat wartości*, Świat Książki - Bertelsmann Media, Warszawa 2007.
11. Kwiek M., Nowak I., *Dorastanie do miłości : scenariusze zajęć wychowawczych i prorodzinnych dla uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych*, Wydaw. Rubikon, Kraków 2010.
12. Król T., *Wędrując ku dorosłości : filmy dla V-VI klasy szkoły podstawowej : konspekty lekcji wychowania do życia w rodzinie i lekcji wychowawczych*, Katarzyna Król Wydawnictwo i Hurtownia Rubikon, Kraków 2013.
13. Król R. (red.), *A można inaczej... : konspekty, scenariusze, inscenizacje – profilaktyka*, Polskie Stowarzyszenie Nauczycieli i Wychowawców, Kraków 2006.
14. Petrie P., *Komunikacja w pracy z dziećmi i młodzieżą : wprowadzenie do pedagogiki społecznej*, Zys i S-ka Wydaw., Poznań 2013
15. Petty G., *Nowoczesne nauczanie : praktyczne wskazówki i techniki dla nauczycieli, wykładowców i szkoleniowców*, Gdańskie Wydaw. Psychologiczne, Sopot 2013.
16. Rokicka M., Strączek B., *Bioetyka : scenariusze zajęć i prezentacje multimedialne dla nauczycieli biologii, etyki, wychowania do życia w rodzinie, wychowawców i katechetów*, „Rubikon”, Kraków 2016.
17. Sawiński J., *Jak zwiększyć skuteczność szkolnej edukacji : poradnik dla nauczycieli i edukatorów*. Cz. 2, Difin, Warszawa 2016.
18. Tyrała P., *Metodyka wychowania : bliżej nauczycielskiej prakseologii*, Wydaw. Adam Marszałek, Toruń 2001.
19. Zubrzycka-Maciąg T., Wosik-Kawała D., *Wychowanie w szkole : wskazówki dla nauczycieli*, Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2012.

Oprac. Bożena Malinowska
 Biblioteka Pedagogiczna
 Centrum Edukacji Nauczycieli w Łomży
 15.09.2021 r.